



GAZDASÁGI HELYZETKÉP 2012 II. FÉLÉV

A KIADVÁNY SZERKESZTÉSE LEZÁRVA: 2012. OKTÓBER 30.



BEVEZETŐ

- A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége a versenyszféra több mint 60%-át képviseli mind a befektetett tőke, mind a forgalom és a munkavállalók számát tekintve. 6000 közép- és nagyvállalatot, 51 szakmai és 15 megyei-regionális szövetséget tömörít. Szinte minden jelentősebb gazdasági ágazatból vannak tagjai a szervezetnek, így a magyar gazdaság aktuális helyzetéről naprakész információkkal rendelkezik.
- A most első alkalommal megjelenő Gazdasági Helyzetkép című kiadvány Magyarország jelenlegi gazdasági kihívásait és lehetőségeit elemzi, kiemelt hangsúllyal a munkaadói érdekképviselettel összefüggő releváns kérdésekre.



ÁLTALÁNOS MAKROGAZDASÁGI KILÁTÁSOK

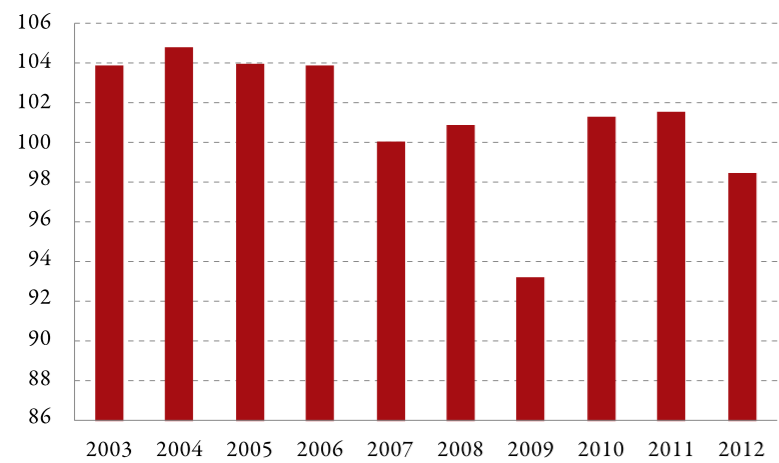
Általános helyzetkép

- A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége szerint a legnagyobb problémát jelenleg a magyar gazdaságban a bizalom hiánya jelenti. Éppen ezért nem is értékelhető az ország valós állapota kizárólag gazdasági mutatószámok alapján. A jelenlegi helyzet sajátossága, hogy a bizalmi válság miatt az európai recesszió-stagnálás szintjénél is rosszabb eredményeket mutatunk fel, míg egy esetleges világgazdasági konjunktúrában az átlagosnál kisebb növekedés várható Magyarországon.
- A bizalom helyreállítása éppen ezért minden szinten – tőkepiacok, a hazai és nemzetközi befektetők, a vállalkozások – elengedhetetlen az ország számára. A legnagyobb hazai munkaadói szervezet véleménye szerint ebben döntő szerepe lehet egy jó IMF megállapodásnak. Egy a hazánk számára előnyös megállapodás amellet, hogy olcsóbbá teheti az államadósság finanszírozását, segíthet abban is, hogy az ország kikerüljön a túlzottdeficit-eljárás alól.

- A makrogazdasági adatok tekintetében alapvetően borús képet látunk: recessziós pálya várható Magyarországon, az idei évre az elemzői prognózisok 1% feletti visszaesést mutatnak, emellett pedig növekednek az inflációs kockázatok: az EU-n belül jelenleg hazánkban a legmagasabb az infláció, jelenleg már 6% feletti szinttel. Mindezen problémákat tovább emeli az olajár és a nemzetközi élelmiszerár-emelkedés is, melyekre a hazai döntéshozóknak semmilyen ráhatása nem lehet. Pozitívum ugyanakkor, hogy az államháztartási hiány 3% alatt lehet az idei évben is, ezzel pedig kiemelkedő eredményt ér el Magyarország az EU27-en belül ezen a téren.

A GDP termelése, (előző év = 100%)

Forrás: KSH, 2012 GKI előrejelzés



- A nemzetközi gazdasági válság mélyen érintette Magyarországot: A 2009-es év után várhatóan 2012-re vonatkozóan is komoly gazdasági visszaesssel kell szembenéznünk, míg a többi évben lényegében recesszió közeli állapotot látunk. (ÁBRA1. GDP termelése 2003-2012)

- Az ország finanszírozását illetően a következő képet látjuk: a magyar devizakötvények hozama ugyan mérséklődött egy év alatt, ugyanakkor a jelenlegi 5.6% körüli szint is nagyságrendileg kétszerese az IMF-nél elérhető hitelkamatoknak. Mindez éves szinten a költségvetés szempontjából is jelentős, százmilliárdos nagyságrendű megtakarítást jelenthetne az ország számára.

- Kereskedelmi többlet várható 2012 egészére vonatkozóan is, ami az exportvezérelt magyar gazdaság számára elengedhetetlen. A beruházási kedv ugyanakkor csökken, egyes ágazatokban kifejezetten rossz a helyzet: az ipari termelésben 2012. első félévében összesítve 0,4 százalékos visszaesést mértek az elmúlt év azonos időszakával összehasonlítva. Az építőiparban éves szinten a becslések szerint várhatóan akár 7-10%-os visszaesés is bekövetkezhet 2012 egészére vonatkozóan, ami az előző év alacsony bázishoz viszonyítva már csupán minimális beruházási kedvet jelent ebben a szektorban. Az összesített beruházási ráta 2012-ben 16% körüli szintre – történelmi mélypontra – esett Magyarországon. Jelentős elmaradásban vagyunk az EU átlagához viszonyítva, illetve a régiós versenytársakkal szemben is ezen a téren.

Értékelés – Megállapítások – Javaslatok

Magyarország nemzetközi megítélése sok szempontból a gazdasági mutatókhoz képest is rosszabb. Az elvesztett bizalom visszanyerése minden félnek (hazai kormányzat, EU, IMF, pénzügyi befektetők, működő tőke) elemi érdeke. Ennek elengedhetetlen feltétele – hazai és nemzetközi viszonylatban is – valós partneri viszonyok megteremtése és ápolása lehet, ami érdemi, tartalmi egyeztetéseket jelent. Az MGYOSZ szerint enélkül nehezen elképzelhető, hogy az ország rövidtávon ki tudjon törni a most

már régiós szinten is érzékelhető lemaradásából. Munkaadói nézőpontból és a hazai gazdasági növekedés lehetőségének megteremtése szempontjából számos kiemelkedően jelentős, pozitív és negatív döntés is született az elmúlt időszakban. Ezek közül meghatározó az új munka törvénykönyvének megszületése, a közmunkaprogramok és a munkavédelmi akcióterv elindítása, a különadók illetve a tranzakciós adó kérdése, illetve az IMF-megállapodás továbbra is húzóó ügye. Az MGYOSZ szerint létfontosságú, hogy a hazánkkal szemben fennálló túlzottdeficit-eljárás megszűnjön, ehhez pedig komoly segítséget jelenthet egy Magyarország számára előnyös IMF megállapodás.

A Világgazdasági Fórum (WEF) által szeptember elején közzétett versenyképességi rangsora is jól tükrözi Magyarország jelenlegi helyzetét. A listán, amelyen 2011-ben még a 48. helyet sikerült megszereznie hazánknak, idén már csak a 60. helyen tartózkodunk. Ezzel az eredménnyel az Európai Unió 27 tagországa közül a 23. pozíciót sikerült elérni. A régiós versenytársak közül csak Szlovákiát sikerült megelőzni, mely ország jelenleg a 71. helyet foglalja el. Csehország a 39., Lengyelország a 41., míg Szlovénia az 56. az összesen 144 államot tartalmazó versenyképességi listán.

Természetesen a hosszútávon fenntartható gazdasági növekedés eléréséhez Magyarországon elengedhetetlenek az átfogó gazdasági szerkezeti reformok. Számos olyan területet láthatunk, ahol egyre sürgetőbbé válik a nagy ellátórendszerek gyökeres átalakítása. Ezek közül is kiemelkedik a hosszútávon fenntartható nyugdíjrendszer kialakítása, az egészségügyi ellátórendszer reformja, a közösségi közlekedés ügye, illetve a közoktatási és felsőoktatási rendszer átalakítása, melynek kezdeményei ugyan láthatóak már, eredményeiről azonban még korai lenne bármit is mondani.

A gazdasági növekedés beindítása érdekében az MGYOSZ javaslata szerint Magyarországnak jelenleg elsősorban az uniós források megfelelő felhasználására kell koncentrálnia, hiszen ez az a forrás, melyhez nagyobb áldozatok nélkül is hozzá tudunk jutni. Optimális esetben olyan projekteket érdemes támogatni, melyek egyrészt segítenek hosszú távon is munkahelyeket teremteni, másrészt fenntarthatóságuk esélye hosszú távon is magas. A megtérülést pedig vertikális integrációjában kell értékelni, ami az adott iparág és a projekt jellege alapján becsülhető. Mindez azt jelenti, hogy érdemes olyan projekteket támogatni – akár uniós akár hazai forrásokból – ahol egy hosszabb folyamatban, és több hozzáadott érték mentén készülnek el a termékek, szolgáltatások.

Az MGYOSZ véleménye szerint olyan beruházások megvalósulását kell minden eszközzel támogatnia a döntéshozóknak, melyek hosszú távon is javítják a foglalkoztatás szintjét, és segítenek újra fenntartható növekedési pályára állítani az országot. Termelő, megtérülő, de nem presztízs és közérzet-javító beruházásokra van szüksége Magyarországnak.

A pénzügyi problémák megoldásának kulcsa többek között az EU-s tárgyalásokban – különös tekintettel a kohéziós alapok forrásaira – is rejlik: az MGYOSZ szerint el kell érni, hogy a következő 7 éves ciklusra nagyobb mozgásteret kapjon Magyarország, és lényegesen több forrás jusson gazdaságélénkítésre. Az elmúlt 5-6 év összességében stagnáló, illetve csökkenő GDP-adatai mellett ez ugyanis fontosabb, mint bizonyos – egyébként üdvözlendő – de nagyon rossz fajlagos hatékonyságú infrastrukturális projektek támogatása.

Az MGYOSZ ugyanakkor pozitív fejleménynek tartja, hogy az elmúlt időszakban számos kormányzati szereplő is egyértelmű utalásokat tett arra vonatkozóan, hogy Magyarország elkötelezett egy az ország számára jó IMF megállapodás megkötésével kapcsolatosan. Az is bizalomra adhat okot, hogy egyre több, Magyarország helyzetével és az ország előtt álló kihívások leküzdésének lehetséges irányjaival foglalkozó elemzés és tanulmány látott napvilágot az elmúlt időszakban.

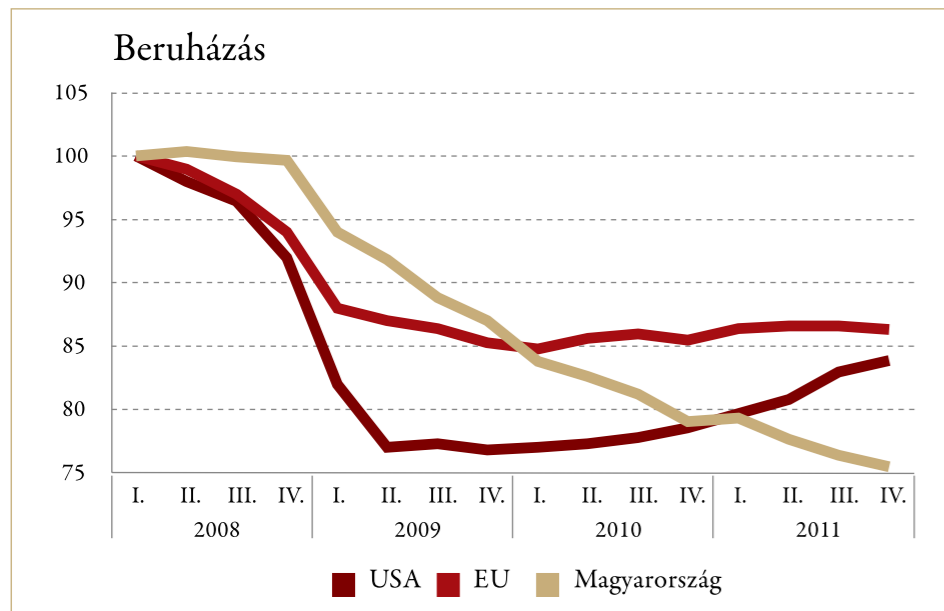


ÜZLETI KÖRNYEZET, SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET ÉS A HITELEZÉS

Általános helyzetkép

- Jelenleg a magyar gazdasági növekedést leginkább a kiszámíthatatlan üzleti illetve szabályozási környezet fogja vissza.
- A jogszabály-előkészítési munkába sokszor már csak a legvégső stádiumban, a döntés megszületésének pillanatában vonják be az érintett szervezeteket, ami nyilvánvalóan az elkészült joganyagok minőségére is hathat.
- Az üzleti környezet kiszámíthatatlanságát elsősorban az államháztartás egyensúlyának megőrzésével összefüggő, a költségvetési nyomás által generált hektikus jogszabályi változások adják.

- Ezek közül is kiemelkedő a bankadó kérdése, illetve a tranzakciós illeték és a számos szektort terhelő további válságadó. Az október közepén tett kormányzati bejelentés, mely szerint a bankadó 2013-ban is az eredeti szintjén marad, ráadásul a tranzakciós illeték a kétszeresére nő, megkérdőjelezhető, súlyos döntés. Az iparűzési adó szabályainak tervezett módosítása – mely önmagában nagyságrendileg 35 milliárd forintos adóteher növelést jelent – szintén a növekedést gátló tényező.
- A bankok hitelezési képességének csökkenése és a vállalatok hitelfelvételi hajlandóságának visszaesése miatt a vállalati hitelezésben az elmúlt 4 évben átlagosan évi 5-10%-os csökkenésről beszélhetünk. Sajnálatos módon 2012-re is 5-6%-os visszaesés prognosztizálható.
- A banki hitelezés beindítása továbbra is létfontosságú lenne a hazai vállalkozások számára, hiszen e nélkül szinte elképzelhetetlen a növekedés visszaállítás, ugyanakkora bankadó szinten tartása és a tranzakciós illeték megduplázása bizonyosan gátolni fogja a banki hitelezést 2013-ban is.



• Jól mutatja a helyzetet hogy 2008 decembe-re óta Magyarországon több mint 1000 milliárd forinttal csökkent a vállalati hitelállomány.

• A beruházási kedv továbbra is alacsony Magyarországon, régiós összehasonlításban a sereghajtók között található. Ráadásul a tendenciák sem kedvezőek: míg az Európai Unió

egészében stagnálást tapasztalunk az elmúlt két évben, addig Magyarország vonatkozásában folyamatos visszaesést látunk. A 2008-as szintekhez képest a hazai beruházások mennyisége már összességében több mint 25%-kal mérséklődött, ami az EU tagországok összesített 15%-os csökkenéséhez képest is kirívó, komoly országspecifikus problémákat jelez. (ÁBRA2. beruházások alakulása 2008-2012)

Értékelés – Megállapítások – Javaslatok

A vállalati hitelezés beindítása az egyik legfontosabb és legsürgetőbb feladat lenne Magyarországon, mindezt azonban jelenleg számos tényező gátolja. A hazai piacon tevékenykedő vállalatok a jelenlegi bizonytalan helyzetben nem ruháznak be Magyarországon, vagy elhalasztják, esetleg más régiós országokban valósítják meg azokat. Alapvetően tehát a bizalom hiányára, a kiszámíthatatlan, tartós recesszióban lévő gazdasági helyzetre visszavezethető befektetési kedv csökkenése okozza a vállalati hitelpiac fő problémáját. Emellett természetesen a nemzetközi tőkepiacokon keresztüli pénzbőség is megszűnt. A banki hitelezés nem csak Magyarországon, de lényegében minden fejlett országban szigorúbb keretek közé szorult az elmúlt években. A magyarországi bankadó azonban – mely ugyan létezik más országokban is, de alapvetően kisebb mértékű és más célokra fordítják a bevont forrásokat – a hazai bankrendszer hitelezési kapacitását nagymértékben vetette vissza. Ráadásul a nemrég bejelentett intézkedési tervek – a bankadó szinten tartása és a tranzakciós illeték megduplázása – szintén rombolják a bizalmat, és tovább gátolják a hitelezést. Éppen ezért az MGYOSZ azt javasolja, lehetőleg minél hamarabb vezessék ki a bankadót. Természetesen mindez csak a kiadási oldal átgondolt csökkentésével kivitelezhető a jelenlegi feszített költségvetési helyzetben.

A vállalati hitelpiac kettős okból esett vissza az elmúlt időszakban. A bankok hitelkihelyezési kedve az általános gazdasági helyzet, illetve a szabályozási környezet miatt érthető módon csökkent, ugyanakkor vállalati oldalon is komoly gondok vannak a hitelkereslet szerkezetével. Azok a cégek, melyek tőkeerősek, és képesek lennének beruházásokat eszközölni, a kiszámíthatóság hiánya miatt elhalasztják a beruházásaikat, és nem igényelnek hiteleket. Azok a cégek viszont, melyek napi cash-flow problémákkal szembesülnek, egyszerűen nem jutnak forgóeszköz hitelekhez, mivel a bankok nem tudják a magas kockázatokat is felvállalni, jelenleg már rövidtávon sem.

„A magyar gazdasági növekedést a kiszámíthatatlan üzleti illetve szabályozási környezet fogja vissza.”

A jelenlegi helyzetben az egyik legfontosabb feladat az uniós források hatékonyabb felhasználása. Az MGYOSZ szerint az uniós strukturális alapok le nem hívott összegeit elsősorban az elkerülhetetlen szerkezeti reformok végrehajtását elősegítő csatornába kell terelni, illetve a növekedést és ezáltal a munkahelyteremtést is elősegítő folyamatokat kell elindítani. Azt is érdemes megvizsgálni, hogy a szinte befagyott vállalkozói hitelpiac élénkítésére allokálhatóak-e további uniós források, ugyanakkor mindez az uniós előírások miatt nehezen tűnik kivitelezhetőnek. Az EU-támogatások átgondolt átcsoportosításának érdekében az MGYOSZ célszerűnek tartja egy munkabizottság felállítását, ahova a munkaadói érdekképviseltek is meghívást nyernek. A kockázati tőkepiacok összehangolt európai szabályozása is megfelelő eszköz a forráshiány csökkentésére.

Munkaadói szempontból különösen fontos a minimálbér kérdése: a jelenlegi helyzetben az MGYOSZ nem tartja kivitelezhetőnek a további minimálbéremelést. Az elmúlt év emelésének idei évi áthúzódó hatásait is érzik még a vállalkozások, a jelenlegi, recesszióba süllyedő hazai gazdaságban pedig egyszerűen nem kivitelezhető a további emelés. A nemrég bejelentett cafetéria rendszert érintő változások – az egészségügyi hozzájárulási adótétel 10%-ról 27%-ra emelkedik a tervek szerint – csökkentik a béren kívüli juttatások vonzerejét, sok cég esetében pedig akár meg is szűnhetnek ezek a következő évtől.

Az iparűzési adó tervezett módosításával egyidejűleg megszűnik a kiskereskedelmi ágazatot terhelő különadó. Ugyanakkor a tervezett módosítás lényegében azt jelenti, hogy a kis- és a nagykereskedelem összességében nagyságrendileg 35 milliárd forinttal magasabb adóterhelést kap. Az MGYOSZ véleménye szerint mindez különösen hátrányosan érintheti a jelenleg is alacsony árréssel dolgozó vállalkozásokat.

A kormány által nemrég bejelentett csatorna- és vezetékadó tervezete szintén komoly aggályokra ad okot. Az adó alanyai olyan nemzetközi és magyar nagyvállalatok lesznek, melyek az új terhek következtében lehetséges, hogy kénytelenek lesznek elhalasztani tervezett fejlesztéseket és további beruházásokat, legrosszabb esetben pedig akár leépítésekre is kényszerülhetnek. Éppen ezért az MGYOSZ azt javasolja, ebben az esetben is történjenek ellentétes hatású döntések, könnyítsék ezen vállalkozások helyzetét, például az adminisztrációs terhek további csökkentésével, vagy egyéb, a költségvetési egyensúlyt nem veszélyeztető, de érdemi döntésekkel.

Szabályozási szempontból az egyik legnagyobb problémát a nehezen tervezhető, és az ÁSZ véleménye szerint is komoly kockázatokat rejtő, hatástanulmányokkal részletesen nem alátámasztott tranzakciós adó jelentheti a közeljövőben. Emellett a válságadók kivételének kérdése, a 2013-ban is az idei évhez hasonló mértékű bankadó, telekommunikációs adó hatásai is mind olyan tényezők, melyek negatívan hatnak az ország növekedési kilátásaira.



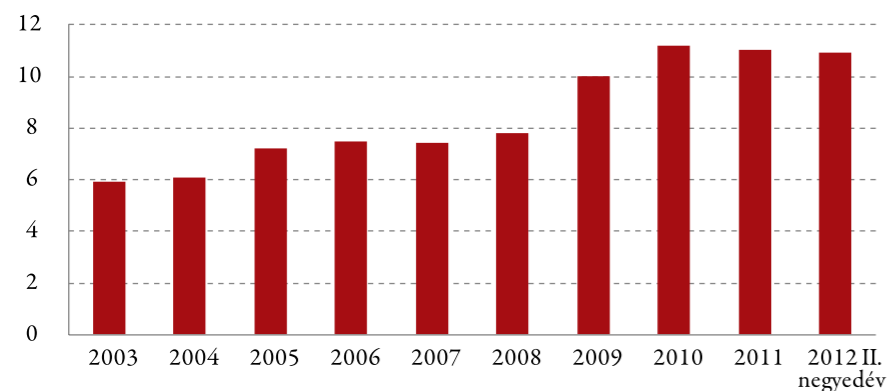
MUNKAERŐ-PIACI ESEMÉNYEK ÉS TRENDEK

Általános helyzetkép

- A legfrissebb 10,9% körüli második negyedéves munkanélküliségi adat Magyarországon nem kirívóan magas, ráadásul a számok minimális csökkenést mutatnak az elmúlt időszakban. Mindez üdvözlendő eredmény, főleg ha figyelembe vesszük, hogy az EU27 átlaga nőtt, és jelenleg 10,5% körüli. Természetesen a hazai adatban már komoly szerepet játszanak a nemrég elindult közmunka programokban részt vevők is.
- Jól látható, hogy a hazai munkaerőpiac még nem heverte ki a nemzetközi gazdasági válság hatásait. Míg 2005-2008 között viszonylag stabilan tartotta Magyarország a 8% alatti munkanélküliségi szintet, a válság hatására az elmúlt négy évben már 10% feletti adatokat láthatunk, az előrejelzések szerint pedig a 2012-es év egészére vonatkozóan is marad a 10,9% körüli szint. (ÁBRA3. Munkanélküliségi adatok 2003-2011)

Munkanélküliségi ráta (éves átlag, százalék)

Forrás: KSH



- A következő évre uniós szinten a munkanélküliség további emelkedése várható, a BUSINESSEUROPE prognóza alapján 10,8%, ami lényegében hasonló lehet a 2012-es magyarországi átlaghoz.

- A foglalkoztatási arány ma Magyarországon 56% körüli szinten mozog, az EU27 átlagától jelentős lemaradásban (10 százalékpont) van hazánk. Valójában ez okozza az igazi fe-

szültséget a hazai munkaerő-piacon. Egyes skandináv országokban ennél 20-25 százalékponttal magasabb foglalkoztatási szintekkel is találkozhatunk (pl.: Svédország 80%). Az Európai Unió fő versenytársait tekintve az USA vonatkozásában 75%-os, míg egyes távol-keleti országokban akár 85% körüli foglalkoztatási szintet is láthatunk.

- Komoly változásokat jelent az új Munka Törvénykönyvének 2012. július 1-i hatályba lépése, mind munkaadói, mind munkavállalói szempontokból. Rugalmas foglalkoztatási lehetőségeket teremt, melyek jobban alkalmazkodnak a munkaerő-piaci kihívásokhoz.
- A kormány által nemrég bejelentett munkavédelmi akcióterv alapvetően szintén pozitív fejlemény. A célzott járulékcsoökkentést, mint a foglalkoztatási szint emelésének egyik legfontosabb eszközét évek óta szorgalmazza a munkaadói szervezet. Természetesen ebben a kérdésben is sok múlik majd a részletes szabályokon.

Értékelés – Megállapítások – Javaslatok

Az MGYOSZ maximálisan támogatja a kormány egymillió új munkahely megteremtésére vonatkozó tervét, hiszen látható, hogy a jelenlegi alacsony foglalkoztatási szinttel hosszútávon nem lehet fenntartható növekedési pályára állítani a hazai gazdaságot.

Az MGYOSZ szerint a jelenlegi alacsony foglalkoztatási szint javítása érdekében elsősorban az oktatási rendszert kell gyökeresen átalakítani. Piacképes tudást kell adni a fiataloknak, amit minden élethelyzetben fel tudnak használni, akármilyen munkaerő-piaci kihívással is szembeesülnek. Alapvető ismeretekre (írás-készség, értő olvasás, informatika, angol nyelv, alapvető

matematikai tudás) kell tehát koncentrálni annak érdekében, hogy alkalmazkodó-képes, az életfogytig tartó tanulás kihívásának megfelelni tudó diákokat neveljen ki az oktatási rendszerünk.

Az új Munka Törvénykönyve kapcsán az MGYOSZ pozitívumnak tartja, hogy érdemi egyeztetés volt ebben a fontos témában. A legnagyobb hazai munkaadói szervezet bízik abban, hogy ezen konzultációk a jövőben is folytatódnak majd. Az új munkajogi szabályozás nagymértékben hozzájárulhat a versenyképesség növeléséhez, mivel rugalmasabb lehetőségeket alakított ki. Figyelembe veszi a munkavállalók védelmét, de sokkal változatosabb foglalkoztatási kereteket határoz meg, ezzel esélyt teremt a jelenleg alacsony hazai foglalkoztatási szint emelésére, akár már középtávon is.

A munkavédelmi akcióterv kapcsán az MGYOSZ az igazi kockázatot a program finanszírozhatóságában látja, hiszen a jelenlegi nehéz költségvetési helyzetben bizonytalan-nak látszik a nagyságrendileg 300 milliárd forintba kerülő program hosszú távú fenntarthatósága.

Munkaerő-piaci szempontból stratégiai és értékválasztási kérdés, hogy vagy a jól működő, gazdaságilag aktívabb területeket próbálják az állami ösztönző rendszerekkel tovább fejleszteni, és ezeken keresztül lehetőségessé válik a leszakadó régiók fejlődése, vagy a másik lehetőség, hogy a legkritikusabb területekre koncentrálnak az állami aktív és passzív transferek. Az MGYOSZ szerint egy jól működő kombinált példa lépése lehet a kormányzat által nemrég bejelentett projekt, melynek keretében utazási támogatást kapnának azok a munkavállalók, akik vállalják az ingázást olyan településekre, ahol van releváns munkaerő-kereslet jelenleg is.

Az MGYOSZ szerint a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetben a közmunkaprogramokon keresztül az állam beavatkozása indokolt, másrésztől viszont természetesen látni kell azt is, hogy a programokban részt vevők hosszú távú foglalkoztatása még nem látszik megoldottnak.

Az Országos Érdekegyeztető Tanács helyett új egyeztető fórumot (Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács) hozott létre a kormányzat. Ezen a fórumon sok olyan társadalmi és civil szervezet is képviselteti már magát, mely eddig nem volt tagja az OÉT-nak, és a munka világát érintő kérdések érdemi megvitatásának tekintetében a jelenlétük nem is feltétlenül indokolt. Sajnálatos módon mindez azt jelenti, hogy az NGTT jelenlegi formájában nem alkalmas az érdemi, szakmai egyeztetésre.

A kormány létrehozta ugyanakkor a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumát is, melyben az országos munkaadói és munkavállalói érdekképviseltek, valamint a kormány szakpolitikusai vesznek részt. Az NGTT-hez képest jelentősen szűkebb körű egyeztetési fórumon az MGYOSZ is képviselteti magát, így a legnagyobb hazai munkaadói szervezetnek is lehetősége nyílik arra, hogy a munka világát érintő érdemi egyeztetések aktív részese legyen. A munkaadói oldal azt is fontosnak tartja, hogy a munka világán túli, de a jövedelemtulajdonosokat érintő egyéb kérdésekben is egyre több egyeztetés kezdődjön, melyek lefolytatására alkalmas lehet az újonnan létrehozott fórum.



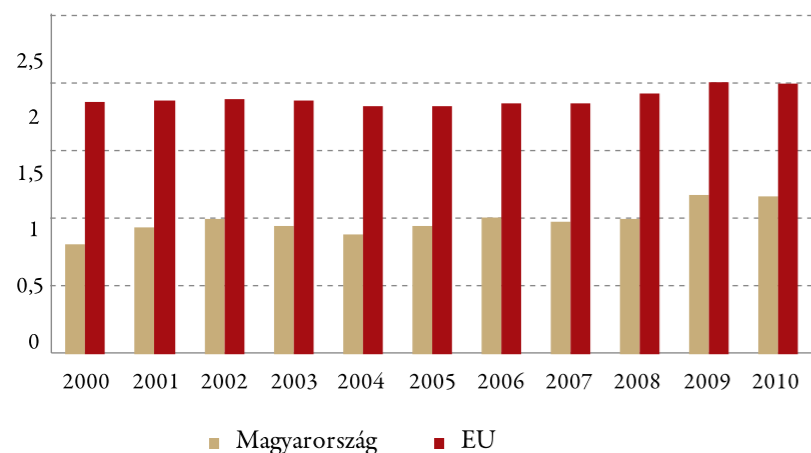
INNOVÁCIÓ – K+F – OKTATÁS ÉS KÉPZÉS

Általános helyzetkép

- A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap részére nyújtott központi költségvetési támogatás megszüntetése nagyon komoly érvágást jelent a K+F+I szektor számára. A tőkehiányos magyar gazdaságban a projektek jelentős része ennek a forrásnak a segítségével tudott megvalósulni az elmúlt években.
- Jelenleg a banki hitelkihelyezés szigorításának következtében az egyébként ígéretes, de alacsony megtérülési mutatóval rendelkező K+F+I beruházások sok esetben nem tudnak megfelelő forrásokhoz jutni. Mindez hosszú távon az egyik legfontosabb, a versenyképességünk szempontjából is elengedhetetlen, magas hozzáadott értékkel bíró területet lehetetleníti el.
- Nem kizárólag magyar problémáról van szó. Az Európai Bizottság által közzétett kutatási eredmények szerint a vezető európai vállalatok K+F+I befektetései a következő években egyre inkább eltolódnak Kína, Japán, India, az Egyesült Államok és az unión kívüli európai országokba.

- Az idősoros adatokból is jól kiolvasható, nagyságrendileg a GDP egy százalékát fordítjuk K+F beruházásokra Magyarországon. Komoly gondot jelent, hogy lényeges elmozdulás nem tapasztalható az elmúlt 10 évben, csupán minimális javulást láthattunk 2008 óta, amit a nemrég bejelentett állami forrásmegvonás lényegében anulálhat. Ezzel szemben az Európai Unió tagá-

K+F költség a GDP arányában % Forrás: Eurostat



lamainak átlaga nagyságrendileg kétszerese a magyar adatnak, mindez jól mutatja a lemaradásunk mértékét, nem beszélve az USA illetve Japán K+F költségéről, ami 3% feletti szinteken található. (ÁBRA4. K+F költség a GDP arányában 2000-2010)

- Régiós összehasonlításban a következőket láthatjuk: Magyarország és Lengyelország esetében átlagosan a cégek az árbevételük 0,9 százaléka alatti összeget költenek K+F beruházásokra, Szlovákia és Románia esetében viszont már jóval 1 százalék feletti számról beszélhetünk. A régióban Csehország és Horvátország kiemelkedik ebből a szempont-

ból. Az ő esetükben a magánvállalatok a bevételeik 3 százaléka feletti összeget képesek a K+F+I projektekre fordítani.

- Az oktatási rendszer átalakítása az MGYOSZ véleménye szerint indokolt volt már évek óta, ennek eredményességét és hatékonyságát azonban majd csak évek múlva lehet érdemben értékelni.

Értékelés – Megállapítások - Javaslatok

Az MGYOSZ véleménye szerint az oktatás színvonalának emelése, és az innovatív vállalkozások minden eszközzel történő segítése lehet az a két kitörési pont, mely hosszútávon is a fejlődés kulcsát jelentheti Magyarországnak. Egy nyersanyagokban szegény ország előtt jelenleg nincs más lehetőség, mint a magas hozzáadott értékkel bíró K+F+I beruházások minden eszközzel történő támogatása, és az ehhez szükséges munkaerő magas szintű képzése.

A hazai és ezzel összefüggésben az európai innováció felzárkóztatása érdekében is az MGYOSZ szükségesnek tartja a vállalkozások tőkéhez jutásának elősegítését, az egységes uniós szabályozási rendszer kialakítását, különös tekintettel a kockázati tőkebefektetések szabályozására. Mindez a hazai vállalkozások számára is olyan kockázati tőke-forrásokat tenne elérhetővé, melyek a jelenlegi környezetben nem, vagy csak kevés esetben elérhetőek az innovatív cégek számára.

Az MGYOSZ véleménye szerint jó megoldás lehet az összehangolt, akár kormányzati szinten koordinált K+F+I programok elindítása Magyarországon, hiszen ez biztosítaná a kevés rendelkezésre álló forrás hatékony allokációját.

A vállalkozások és az egyetemek közötti K+F+I együttműködések támogatása is fontos lenne hazánkban, ugyanakkor középtávon elengedhetetlen a kormányzati K+F+I transzferek szintjének visszaállítás, sőt emelése is, amennyiben nem akarunk lemaradni az innovációs versenyben régiós szinten.

Fontos lépés lenne a vállalati közvetlen K+F+I beruházások élénkítése érdekében az innovációs járulék helyi felhasználási lehetőségének visszaállítása.

A szakképzési hozzájárulás helyben történő felhasználási lehetőségének visszaállítása szintén hasznos lépés lenne az MGYOSZ szerint. A bérköltség 1.5%-át kitevő hozzájárulás egy részének helyi, az adott vállalatnál történő felhasználása hatékony eszköz volt a cégek számára a munkaerő fejlesztésének szempontjából. Ennek a lehetőségnek a visszaállítása a munkaadói szervezet szerint minden érintett fél számára előnyös lenne, hiszen a munkavállalók képességeit és fejlesztési igényeit legjobban az adott vállalat ismeri.

Az oktatási rendszer átalakításakor lényeges szempontnak kell lennie, hogy a diákoknak alapvető ismereteket kellene magas szinten megtanítani, úgy, hogy a későbbiekben ezeket minden élethelyzetben, esetleges átképzések, munkahelyváltásokot követően is alkalmazni tudják. A nemzetközi trendek is azt mutatják: el kell mozdulni a statikus, passzív tárgyi tudást előtérbe helyező rendszertől. A jó íráskészség kifejlesztése, az értő olvasás, az alapszintű informatikai ismeretek és matematikai tudás, illetve az angol nyelv ismerete azok a fő pontok, melyekre az alap és középszintű oktatási rendszerünknek koncentrálnia kellene.

Fontos kiemelni, hogy a tehetséggondozásra a középfokú és felsőfokú oktatási intézményekben, illetve a szakoktatásban is a jelenleginél nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Az átlagosnál jobb képességű tanulók – például emelt szintű matematikai – oktatása akár speciális osztályokban olyan befektetés, mely az ország számára mindenképpen megtérül hosszabb távon.

A felsőoktatás tekintetében a keretszámok átalakításának együtt kell járnia az államilag finanszírozott férőhelyek racionálisabb elosztásával. Fontos lenne a jelenlegi helyzethez képest erősebben megjeleníteni a szociális szempontokat is a felsőoktatási ösztöndíjrendszerekben annak érdekében, hogy a nehéz helyzetben lévő társadalmi csoportok számára is valós mobilitási lehetőséget, kitörési pontot jelenthessen a főiskolai vagy egyetemi képzés. Kiemelten fontos továbbá, hogy megtörténjen a hazai szakképzés és a technikusképzés rendszerének újragondolása is, a piaci igényekhez történő igazítása.

A gazdasági fejlődés talán legfontosabb forrása egy nyersanyagokban szegény ország esetében pont az oktatási rendszer magas színvonala lehet. Éppen ezért ennek a területnek a támogatása, EU-források segítségével is kiemelten fontos lenne, különös tekintettel a legnagyobb elmaradást jelentő idegen nyelv-tudás területén.

„Fontos lépés lenne az innovációs járulék helyi felhasználási lehetőségének visszaállítása.”



www.mgyosz.hu